Lantbrukarnas Riksförbund

REMISSYTTRANDE
2026-10-23
Dnr: 2026/10009

Remiss av Statens energimyndighets redovisning av uppdrag att analysera utveckling av Klimatpremien till miljöarbetsmaskiner

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) har beretts tillfälle att yttra sig över ovanstående utredning och lämnar härmed våra synpunkter.

LRF är en partipolitiskt obunden intresse- och företagarorganisation för företagare med jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö som bas. LRF verkar för att dessa näringar ska kunna förverkliga sina ambitioner om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft. De gröna näringarna kan erbjuda samhället resurser för en hållbar utveckling och tillför Sverige stora värden i form av livsmedel, skogsprodukter, energi, arbetstillfällen samt miljönyttor. Det gröna näringslivet är en grundbult i arbetet kring att bekämpa klimatförändringarna. Tillsammans driver LRF:s 120 000 medlemmar ungefär 65 000 företag och det gröna näringslivet står för nästan 4 procent av Sveriges BNP.

Sammanfattning

LRF delar Energimyndighetens bedömning att nuvarande stöd inom Klimatpremien inte i tillräcklig utsträckning har förmått att driva omställningen av arbetsmaskiner. LRF tillstyrker därför i huvudsak förslagen om en särskild stödförordning för arbetsmaskiner, höjda stödnivåer, stöd till leasing samt möjlighet att ge stöd till nödvändig ladd- och tankinfrastruktur.

LRF vill samtidigt framhålla att förutsättningarna för elektrifiering skiljer sig väsentligt mellan olika typer av arbetsmaskiner och användningsområden. Detta gäller särskilt tunga arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruk, där stora effektbehov, långa arbetspass och verksamhet långt från etablerad energi- och laddinfrastruktur innebär särskilda utmaningar.

LRF anser därför att styrmedlen behöver utformas med ett bredare perspektiv på fossilfria lösningar än enbart elektrifiering. Biogas och hållbara flytande biodrivmedel kan, inte minst för tunga lantbruksmaskiner, utgöra viktiga och i vissa fall mer praktiskt tillgängliga alternativ för att minska utsläppen. Ett bredare perspektiv är också angeläget ur ett beredskaps- och försörjningstrygghetsperspektiv.

LRF anser sammanfattningsvis att:

- arbetsmaskiner bör omfattas av en separat stödförordning,
- höjda stödnivåer är viktiga för att påskynda omställningen,

Postadress: Lantbrukarnas Riksförbund, 105 33 Stockholm **Telefon**: 010-184 40 00
Besöksadress: Franzéngatan 1B, Stockholm **Mejl**: info@lrf.se **Hemsida**: lrf.se

- leasing bör vara stödberättigat,
- ladd- och tankinfrastruktur behöver kunna omfattas av stödet,
- särskilda konkurrensutsatta utlysningar kan vara motiverade för segment där omställningen är särskilt kostsam,
- stödformer för fler fossilfria tekniker och hållbara drivmedel, däribland biogas, bör utvecklas,
- den föreslagna förändringen av avgränsningen för stödberättigade maskiner, från motoreffekt till tjänstevikt, kan bidra till administrativ förenkling, och
- ett eventuellt arbetsmaskinsregister inte bör medföra ökade kostnader eller administrativa bördor för maskinägare.

Energimyndighetens huvudsakliga förslag

Energimyndigheten bedömer att nuvarande stöd inom Klimatpremien inte är tillräckligt för att driva utvecklingen mot utsläppsfria arbetsmaskiner. Omställningen har hittills varit begränsad, bland annat till följd av arbetsmaskinernas varierande användningsområden och tekniska krav, utmaningar kopplade till energi- och tankinfrastruktur samt höga investeringskostnader.

Mot denna bakgrund föreslår Energimyndigheten att:

- arbetsmaskiner bryts ut ur Klimatpremien och regleras genom en ny förordning för eldrivna arbetsmaskiner,
- begreppet miljöarbetsmaskiner ersätts med eldrivna arbetsmaskiner, vilket innebär att stödet begränsas till batterielektriska och bränslecellsdrivna arbetsmaskiner,
- ladd- och tankinfrastruktur till batterielektriska och bränslecellsdrivna arbetsmaskiner, blir stödberättigat,
- stödnivåerna höjs till de maximala nivåerna enligt GBER,
- stöd ska kunna lämnas även för leasade eldrivna arbetsmaskiner,
- löpande utlysningar bibehålls, samtidigt som konkurrensutsatta anbudsförfaranden ska kunna användas för vissa segment,
- dagens gräns om 10 kW kontinuerlig motoreffekt ersätts med en gräns om 1 000 kg tjänstevikt,
- arbetsmaskiner som får stöd ska registreras i ett godkänt arbetsmaskinsregister eller, i avsaknad av ett sådant register, verifieras genom ett ackrediterat kontrollorgan, samt
- artikel 28 i NZIA ska tillämpas som grund för möjlighet till en högre stödnivå.

Energimyndigheten föreslår följande maximala stödnivåer:

Företagsstorlek	Maximal stödnivå
Stora företag	50 procent
Medelstora företag	60 procent

Små företag	70 procent

Stödet beräknas utifrån merkostnaden jämfört med inköp av en motsvarande konventionell maskin. Nuvarande stödnivåer är satta till 40% respektive 50%.

LRF:s övergripande synpunkter

LRF tillstyrker förslaget att arbetsmaskiner bryts ut ur Klimatpremien och omfattas av en separat stödförordning. En mer ändamålsenligt utformad stödordning kan förbättra de ekonomiska förutsättningarna för investeringar i fossilfria arbetsmaskiner och därmed bidra till en snabbare omställning.

LRF ser samtidigt behov av ett bredare perspektiv på vilka tekniker och energibärare som kan bidra till omställningen.

Förslaget att ersätta begreppet *miljöarbetsmaskiner* med *eldrivna arbetsmaskiner* är förståeligt utifrån de begränsningar som följer av dagens statsstödsregelverk. Inom Klimatpremien definieras miljöarbetsmaskiner enligt förordning (2020:750) om stöd till vissa miljöfordon som motorredskap eller traktorer som drivs med el, vätgas eller bränslen som är tillåtna enligt artikel 36 i GBER. I praktiken innebär utformningen att exempelvis fordonsgas- och HVO-drivna arbetsmaskiner inte omfattas av stödet.

LRF har tidigare, bland annat i inspel inför revideringen av GBER, lämnat förslag på justeringar för att möjliggöra stöd till ett bredare utbud av arbetsmaskiner inom lantbrukssektorn.

Särskilda förutsättningar för lantbrukets arbetsmaskiner

Lantbrukets traktorer och andra maskiner med höga effektbehov tillhör de segment där omställningen är särskilt utmanande. Maskinerna är samtidigt avgörande för produktionen av samhällskritiska varor såsom livsmedel och skogsprodukter.

Större traktorer behöver kunna leverera hög effekt under långa och sammanhängande arbetspass, ofta i områden där tillgången till laddinfrastruktur är begränsad. För att med dagens teknik uppnå motsvarande arbetskapacitet som en dieseldriven traktor kan omfattande batterikapacitet krävas, vilket kan innebära ökad maskinvikt. En högre vikt riskerar i sin tur att öka markpackningen och därmed påverka markens produktionsförmåga och skördeuttaget negativt.

Elektrifieringen av lantbrukets tyngre arbetsmaskiner innebär bland annat följande utmaningar:

- **Drifttid och räckvidd.** Lantbrukets arbete är i hög grad beroende av väderförhållanden. Under exempelvis sådd och skörd kan maskiner behöva användas

under långa sammanhängande arbetspass. Begränsad drifttid och behov av återkommande laddstopp kan då påverka produktiviteten.

- **Effektbehov och maskinutbud.** Arbetsmoment såsom plöjning och tunga transporter kräver hög kontinuerlig effekt. Utbudet av stora eldrivna traktorer och skogsmaskiner i kommersiell skala är fortfarande begränsat, vilket även bidrar till höga investeringskostnader. Funktion och prestanda under kalla vinterförhållanden är ytterligare en aspekt som behöver beaktas.

- **Kostnader och infrastruktur.** Stora batterier medför betydande kostnader samtidigt som tillgången till laddmöjligheter på åkrar och i skog ofta är begränsad. Investeringar i nätanslutning och laddinfrastruktur kan därför bli omfattande, särskilt där avstånden är stora.

Energimyndigheten konstaterar att relativt få tyngre lantbruksmaskiner har beviljats eller ansökt om stöd inom Klimatpremien. Utöver de tekniska begränsningarna bör detta ses i ljuset av maskinernas höga inköpskostnader och långa ekonomiska livslängd. För lantbruksföretag behöver investeringen därför vara ekonomiskt försvarbar över en lång tidsperiod.

Förutsättningarna för elektrifiering påverkas även av kostnaderna för el och nätanslutning. Elpriser, nätavgifter och effekttariffer behöver vara transparenta, förutsebara och utformade så att de inte i sig skapar hinder för omställningen.

Behov av fler fossilfria alternativ

LRF anser att styrmedlen behöver utgå från att olika tekniska lösningar lämpar sig för olika verksamheter. För lantbrukets tyngsta arbetsmaskiner kan biogas utgöra ett viktigt alternativ där full elektrifiering är tekniskt eller ekonomiskt svår att genomföra. Även hållbara flytande biodrivmedel kan möjliggöra betydande utsläppsminskningar i den befintliga maskinparken.

Dessa energibärare har dessutom fördelen att de kan produceras från svensk råvara. Biometan kan produceras från lantbrukets restflöden, såsom gödsel och växtrester som på så vis skapar lokala kretslopp. Produktionen genererar samtidigt biogödsel som kan återföras till lantbruket och bidra med växtnäring. Därmed kan omställningen bidra till såväl minskad klimatpåverkan som stärkt energi- och försörjningsberedskap.

Trots denna potential är möjligheterna till investeringsstöd för biogasdrivna arbetsmaskiner och andra biodrivmedelslösningar begränsade. Detta riskerar enligt LRF att skapa ett styrmedelsglapp för de delar av lantbruket där elektrifiering på kort sikt inte utgör ett realistiskt alternativ.

Frågan blir än mer angelägen när lantbruket omfattas av ETS2 och kostnaden för fossila drivmedel därmed påverkas ytterligare. Det behöver då finnas praktiskt och ekonomiskt tillgängliga fossilfria alternativ.

LRF konstaterar också att biogasens betydelse för klimat- och energiomställningen lyfts i flera europeiska och nationella initiativ, däribland REPowerEU, liksom i svenska strategier.

LRF förespråkar därför en bredare ansats där flera fossilfria tekniker och hållbara energibärare kan bidra till omställningen, även hybridmaskiner är viktiga för att möjliggöra utökad fossilfri drift. En större diversifiering av energibärare stärker även robustheten i energisystemet och minskar sårbarheten.

För att omställningen ska kunna ske utan att konkurrenskraft, livsmedelsproduktion eller försörjningstrygghet äventyras behövs således en palett av lösningar. Relevanta förslag på detta område återfinns även i utredningen *Vägen mot ett fossiloberoende jordbruk*.[1]

Stöd för leasing, fortsatt stöd för avbetalningsköp

LRF tillstyrker Energimyndighetens förslag om att företag som leasar eldrivna arbetsmaskiner ska kunna ansöka om stöd och att köpare och leasingtagare så långt som möjligt ska behandlas likvärdigt i ansökningsprocessen. Leasing är ett viktigt finansieringsalternativ, inte minst för mindre företag som har begränsade möjligheter att bära den initiala investeringskostnaden för ny teknik. Möjligheten att kombinera leasing med stöd kan därför sänka tröskeln för investeringar i fossilfria arbetsmaskiner.

LRF anser att möjligheten att beviljas stöd för investeringar som genomförs genom avbetalningsköp bör bibehållas.

Ladd- och tankinfrastruktur

LRF tillstyrker att nödvändig ladd- och tankinfrastruktur ska kunna omfattas av stödet. Detta bör gälla såväl när infrastrukturen investeras i samband med inköp av en arbetsmaskin som vid separat investering.

---

[1] Vägen mot fossiloberoende jordbruk, SOU 2021:67:https://www.regeringen.se/contentassets/5621fe4d68724883aae1231291baff7f/sou-2021_67_webb_ny_v1.pdf

För många verksamheter på landsbygden är tillgången till ändamålsenlig energi- och laddinfrastruktur en grundläggande förutsättning för elektrifiering. Möjligheten att utveckla gårdsbaserad energiproduktion och energiförsörjning kan samtidigt bidra till ökad robusthet och stärkt försörjningsberedskap.

Ny avgränsning av stödberättigade arbetsmaskiner

I dag gäller en gräns om minst 10 kW kontinuerlig motoreffekt för att en arbetsmaskin ska kunna omfattas av stödet. Energimyndigheten föreslår att denna gräns ersätts med ett krav på minst 1 000 kg tjänstevikt.

Syftet är att förenkla tillämpningen eftersom vikt normalt är enklare att verifiera än kontinuerlig motoreffekt. Energimyndigheten bedömer att förändringen i huvudsak kommer att omfatta motsvarande maskinkategorier som i dag. LRF tillstyrker förslaget eftersom det kan bidra till en enklare och mer förutsebar administration.

Nationellt register för arbetsmaskiner

Energimyndigheten föreslår krav på identifiering av de arbetsmaskiner som erhåller stöd. På sikt föreslås ett nationellt arbetsmaskinsregister. Fram till dess ska identitet och ägarskap kunna verifieras genom ett ackrediterat kontrollorgan.

LRF delar ambitionen att motverka bedrägerier och risken för dubbla stödutbetalningar. LRF motsätter sig dock en ordning som innebär nya kostnader eller en oproportionerlig administrativ börda för maskinägare och företag.

Om ett arbetsmaskinsregister utvecklas bör utgångspunkten därför vara att registreringen inte medför merkostnader för användarna. Ett frivilligt register kan samtidigt ha andra positiva funktioner, exempelvis genom att bidra till ökad trygghet vid finansiering och minska risken för maskinrelaterad kriminalitet.

Ansökningsperioder

För att öka möjligheter för lantbrukare att söka stödet så anser LRF att tidpunkten för ansökningsperioderna inte bör förläggas till vårbruk, skörd eller andra perioder då arbetsbelastningen är som högst, detta riskerar att begränsa lantbruksföretagens faktiska möjlighet att söka stödet. LRF föreslår därför att tidsbegränsade ansökningsomgångar eller i första hand hålls öppna under perioden oktober till februari. Detta är särskilt viktigt för riktade utlysningar till lantbruket, men bör även beaktas om övriga stödformer övergår från löpande ansökningsperioder till tidsbestämda utlysningar.

Avslutande synpunkter

LRF ser positivt på flera av Energimyndighetens förslag, särskilt en separat stödförordning, högre stödnivåer, stöd för leasing samt möjligheten att inkludera nödvändig ladd- och tankinfrastruktur som stödberättigade kostnader.

Samtidigt behöver politiken ta större hänsyn till att förutsättningarna för elektrifiering skiljer sig väsentligt mellan olika typer av arbetsmaskiner och verksamheter. Detta är särskilt tydligt inom jord- och skogsbruk, där maskiner ofta har höga effektbehov, används under långa sammanhängande arbetspass och verkar långt från etablerad infrastruktur. LRF efterfrågar därför ett bredare och mer tekniköppet perspektiv på stöd till fossilfria arbetsmaskiner. Elektrifiering kommer att vara en viktig del av omställningen, men behöver kompletteras med andra fossilfria lösningar, däribland biogas och hållbara flytande biodrivmedel.

Målet bör vara en snabb och kostnadseffektiv omställning där klimatnytta kan förenas med ett konkurrenskraftigt lantbruk, en robust livsmedelsproduktion och stärkt svensk försörjningsberedskap.

Stockholm, den 23 oktober 2025

Hilda Runsten
Enhetschef
Lantbrukarnas Riksförbund

Jennifer Botos
Näringspolitisk expert
Lantbrukarnas Riksförbund